בס"ד

אגדות חז"ל, עיר ושמה קושטא, מקורות

1. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צז עמוד א

אמר רבא: מריש הוה אמינא ליכא קושטא בעלמא,

אמר לי ההוא מרבנן ורב טבות שמיה, ואמרי לה רב טביומי שמיה, דאי הוו יהבי ליה כל חללי דעלמא לא הוה משני בדיבוריה:

זימנא חדא איקלעי להההוא אתרא, וקושטא שמיה, ולא הוו משני בדיבורייהו, ולא הוה מיית איניש מהתם בלא זימניה.

נסיבי איתתא מינהון, והוו לי תרתין בנין מינה. יומא חד הוה יתבא דביתהו וקא חייפא רישה, אתאי שיבבתה טרפא אדשא. סבר: לאו אורח ארעא, אמר לה: ליתא הכא. שכיבו ליה תרתין בנין.

אתו אינשי דאתרא לקמיה, אמרו ליה: מאי האי? אמר להו: הכי הוה מעשה. אמרו ליה: במטותא מינך, פוק מאתרין, ולא תגרי בהו מותנא בהנך אינשי.

2. רש"י מסכת סנהדרין דף צז עמוד א

ליכא קושטא בעלמא - אין אדם בעולם שידבר אמת תמיד.

אמר לי ההוא מרבנן דאי הוו יהבי ליה כל חללי דעלמא לא משני בדבוריה - לשקר, ואישתעי לי הכי: זימנא חדא אקלעי להההוא אתרא וקושטא שמיה.

טרפא אבבא - שהיתה שואלת אותה.

לאו אורח ארעא - לומר היכן היא, הואיל וחייפא רישה.

3. בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה ח

א"ר סימון בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לבראת את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים, וחבורות חבורות, מהם אומרים אל יברא, ומהם אומרים יברא, הה"ד (תהלים פה) חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו, חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים, ואמת אומר אל יברא שכולו שקרים, צדק אומר יברא שהוא עושה צדקות, שלום אומר אל יברא דכוליה קטטה, מה עשה הקדוש ברוך הוא נטל אמת והשליכו לארץ הה"ד (דניאל ח) ותשלך אמת ארצה, אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבון העולמים מה אתה מבזה תכסיס אלטיכסייה שלך, תעלה אמת מן הארץ, הדא הוא דכתיב (תהלים פה) אמת מארץ תצמח,

4. הרב קוק: (אורות הקודש ח"ב מ)

"המוות הוא חזיון שווא, טומאתו היא שקרו. מה שבני אדם קוראים מוות הרי הוא רק תגבורת החיים ותעצומתם. ומתוך השקיעה התהומית בקטנות... הרי הוא מצייר את תגבורת החיים הזאת בצורה מדאיבה וחשוכה, שהוא קוראה מוות"